

Aspecte ale predării lexicului de specialitate

V. Olaru

Acest articol propune cititorului unele activități didactice în cadrul predării lexicului de specialitate la orele de limbă franceză. Utilizarea acestora ar ameliora însușirea eficientă a vocabularului de către studenți.

Este bine cunoscut faptul că studierea limbilor străine la facultățile de profil diferă foarte mult de studierea acestora la facultățile tehnice. Și totuși, necătînd la numărul limitat de ore pe an și la mijloacele modeste de care dispunem, în ambele cazuri se urmărește atingerea aceluiași scop: formarea competențelor de comunicare orală și scrisă, precum și obținerea unor performanțe care să-i permită studentului să citească literatura de specialitate în limba străină studiată.

Din punct de vedere teoretic, învățarea limbajului de specialitate vizează două aspecte: lingvistic și metodic.

Aspectul lingvistic se referă la comprimarea materialului lexical și gramatical, selectarea textelor cu conținut științific. Textele trebuie să aibă un caracter comunicativ, să fie interesante, să aibă o încărcătură informativă, să fie problematice, să corespundă nu doar nivelului lingvistic al studenților, dar și intereselor lor profesionale.

Aspectul metodic ține de organizarea materialului selectat, determinarea succesiunii textelor, a sistemului de exerciții și a formelor de control și de evaluare.

Srăpânirea vocabularului specializat presupune, evident, o bună cunoaștere a lexicului textului științific, acesta fiind foarte larg și compunându-se din mai multe straturi lexicale :

a) cuvinte din fondul literar comun utilizate și în textul științific fără nici o modificare. Acestea sunt mai ales cuvinte auxiliare, pronume, numere, adverbe, unele verbe și un număr

ne semnificativ de substantive și adjective: *mouvement, substance, grand, large, important*;

b) cuvinte științifice cu caracter general, utilizate în majoritatea disciplinelor științifice, indiferent de viitoarea orientare a studentului: socială, tehnică sau umanistă: *force, courant, masse, accélération* ;

c) lexic de profil ce variază în funcție de specialitate, mai puțin numeros dar foarte important, orientat spre o sferă mai îngustă de utilizare în raport cu lexicul științific general și de aceea cu caracter preponderent informativ: *poids lourd, camion, conduire, conducteur, conduite* ;

d) lexic special, terminologic, limitat în utilizare în cadrul unei singure discipline științifice și înțeles, de regulă, doar de specialiști: *aquaplanage, rocade, ferroutage* [1].

În situația în care nu avem un manual întocmit de specialiști în metodică predării limbajului științific într-o limbă străină e de datoria cadrelor didactice să identifice strategii și metode noi de predare a lexicului de specialitate.

Potrivit autoarei N. Zarubina, în lucrarea sa „Текст: лингвистический и методический аспекты”, predarea lexicului de specialitate presupune următoarele etape:

- familiarizarea cu noțiunile folosite în text ;
- prezentarea și organizarea materialului didactic – evidențierea termenilor cheie, importanți pentru înțelegerea globală a textului, stabilirea termenilor ce trebuie semantizați și alegerea procedeelelor de definire a acestora;
- formularea de întrebări ce mobilizează atenția spre fixarea termenilor și spre înțelegerea globală a textului;
- verificarea înțelegerii textului prin traducerea adecvată a termenilor noi, traducerea selectivă a propozițiilor, exerciții de tipul întrebare – răspuns ;
- audierea textului și redarea conținutului acestuia în formă orală și scrisă, având drept scop activizarea lexicului de specialitate, dezvoltarea capacității de sintetizare a informației de specialitate și a celei de dialogare spontană [2].

S-ar putea, firește, ca fiecare didactician să se întrebe, la un moment dat, ce ar trebui să privilegiiem în procesul de predare a vocabularului: verbul ori substantivul?

Specialiștii sunt de părerea că trebuie să lucrăm în egală măsură atât cu verbul, cât și cu substantivul și indiferent cu ce se va lucra „se va obține un enorm strugure de cuvinte, boabele cărui bine alese vor îndestula alimentarea unei lecții de vocabular”[3].

De exemplu, la subiectul „Aparate electrocasnice” le propunem studenților să constituie seria aparatelor electrocasnice ce funcționează în bază de curent electric și seria celor cu funcționare autonomă.

În această listă vom găsi, în mod inevitabil, un aspirator sau un ceainic. Vom explica, în continuare, destinația fiecărui obiect inclus în aceste două serii, după cum urmează:

1. – *A quoi sert l'aspirateur?*

– *Il sert à aspirer la poussière.*

Așa cum verbul *aspirer* nu prezintă nici o dificultate de ordin ortografic sau la conjugare, întrebarea care urmează ar putea fi următoarea:

2. – *Qu'est-ce qu'il aspire, l'aspirateur?*

– *Il aspire la poussière.*

– *Comment fait-il ?*

– *Il crée un courant d'air orienté vers l'intérieur de lui-même. C'est cela qui permet l'aspiration de la poussière.*

După care putem continua în felul următor:

3. – *Et vous, est-ce qu'il vous arrive d'aspirer quelque chose?*

– ? *...une boisson, avec une paille, en créant un petit courant d'air, comme l'aspirateur.*

4. – *Et le verbe inspirer, le connaissez-vous ? En quoi ressemble-t-il, pour le sens, à aspirer, en quoi diffère-t-il ? Quel est son complément d'objet le plus normal ? (l'air)*

Comment pourrait-on définir, les uns par rapport aux autres, les mots „inspirer, expirer, respirer”?

Dacă metoda descrisă mai sus se dovedește a fi eficientă, dacă studenții sunt receptivi, putem avansa până la folosirea acestor verbe și substantive cu un subiect uman. De exemplu: *Pierre aspire à aller en vacances, c'est une aspiration bien normale. La situation inspire à Pierre une grande résolution.*

Un aspirant, à quoi aspire-t-il ? etc.

În acelaș mod putem opera și cu termenul *la bouilloire qui sert à faire bouillir de l'eau.*

1. – *Qu'est-ce qui bout dans la bouilloire ? (l'eau)*

– *Qu'est-ce que bouillir à gros bouillons ou bouillonner ? (faire des bulles sous l'action de la chaleur)*

– *Que signifie „amener l'eau à l'ébullition” ?*

– *”s'ébouillanter avec de l'eau bouillante” ?*

– *”ébouillanter une théière” ?*

2. – *Est-ce qu'on fait bouillir seulement de l'eau ?*

– *Non, d'autres liquides aussi : du lait, du vin...*

– *Qu'est-ce qu'on entend par bouillon? Sous quelle forme en achète-t-on dans les supermarchés ?*

3. – *Le verbe bouillir, peut-il avoir un sujet humain? Pourquoi peut-on dire „Je bous d'impatience? Tu me fais bouillir. Je bouillonne. Pierre a un caractère bouillant”.*

Referitor la vocabularul tehnic, termenii proprii diferitor specialități se vor însuși mai eficient atunci când paralel cu studierea limbii moderne se va studia și se va practica specialitatea aleasă.

Bibliografie:

1. Chirilă F., *Обучение языку специальности*, București, 1989, pp. 93 -110.
2. Зарубина Н., *Текст: лингвистический и методический аспекты*, Москва, 1981, pp. 265-284.
3. *Etudes de Linguistique appliquée*, n° 116, 1999, pp. 421-434.